

معاونت تحقیقات و فن آوری

مدیریت منابع علمی، کتابخانه مرکزی و اسناد

<http://dlib.sbmu.ac.ir>

"آذرخش"

اولین سیستم یکپارچه کتابخانه دیجیتال

"آذرخش" به عنوان اولین سیستم کتابخانه دیجیتال کشور با نگرشی نوین در زمینه نرم افزارهای کتابخانه ای و اطلاع رسانی مبتنی بر استانداردهای بین المللی حوزه های کتابخانه و آرشیو به ویژه OAI, Z39.50, MARC ارائه شده است. با توجه به رویکردهای اطلاع رسانی و پژوهشی "آذرخش"، این نرم افزار در سطح کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی متعددی مورد بهره برداری قرار گرفته است. از اولین نسخه این نرم افزار که در سال ۱۳۸۷ به جامعه کتابداری و اطلاع رسانی عرضه گردید، تاکنون سیر تکامل و جامعیت نرم افزار با رویکردهای نوین این حوزه مورد توجه ویژه ای واقع شده است.

"آذرخش" فرایندهای مختلف کتابخانه ای دیجیتال، الکترونیک و هوشمند را تحت پوشش قرار می دهد. علاوه بر این فرایندهای آرشیو، در سطح مراکز آرشیو در نرم افزار آذرخش پیش بینی شده است. از این رو به عنوان یک راهکار جامع و یکپارچه در سطح کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی، سازمان ها و نهادهای متوسط و بزرگ به صورت متمرکز، نیمه متمرکز و غیرمتمرکز نصب، راه اندازی و عملیاتی شده است.

در این نرم افزار امکان "ایجاد" و "بهره برداری" از چند اصطلاحنامه چند زبانه بطور همزمان وجود دارد. این اصطلاحنامه ها به صورت یکپارچه در فرایندهای سازماندهی و بازیابی اطلاعات مورد استفاده قرار می گیرند. علاوه بر این با توجه به زیرساخت استاندارد "آذرخش" می توان اصطلاحنامه های دیگر مانند اصطلاحنامه فارسی ایران (اصفا) و اصطلاحنامه علوم پزشکی کتابخانه ملی آمریکا (MeSH) را به این نرم افزار انتقال داده و به صورت یکپارچه از آن استفاده کرد، در غیر این صورت اصطلاحنامه های دیگر صرفاً به عنوان یک مرجع بدون بهره برداری از روابط و ساختار سلسله مراتبی، مورد استفاده قرار می گیرند.

معاونت تحقیقات و فن آوری

مدیریت منابع علمی، کتابخانه مرکزی و اسناد

تبادل اطلاعات با نرم افزارهای ناهمگون با اتکا به زیرساخت استاندارد ذخیره سازی اطلاعات در نرم افزار "آذرخش" فرایند سازماندهی اطلاعات را تسهیل و تسریع کرده و باعث یکدستی اطلاعات در سطح کتابخانه ها می شود. همچنین با توجه به پیاده سازی بخش Z-Server امکان ارائه اطلاعات به سایر کتابخانه ها را فراهم می سازد. بدین صورت که در نرم افزارهای مجهز به Z-Client با تنظیم مشخصات Z-Server مبتنی بر " آذرخش " می تواند از اطلاعات منابع موجود بهره مند شود.

آذرخش در یک نگاه

ویژگی های انحصاری آذرخش

- زیرساخت استاندارد ذخیره سازی اطلاعات براساس MARC
- امکان بهره برداری از چند اصطلاحنامه چند زبانه به طور همزمان و به صورت یکپارچه
- بهره مندی از موتور جستجوی قوی در اشاعه اطلاعات مانند رتبه بندی نتایج و پویایی فیلدهای جستجوپذیر
- راهبرهای نوین جستجو مانند جستجوی فازی (Fuzzy) و مجاورتی (Proximity)
- پوشش کلیه فرایندهای کتابخانه الکترونیک و دیجیتالی مبتنی بر وب
- پشتیبانی از ذخیره سازی منابع به دو صورت فایل سیستمی و یا پایگاه داده به ازای هر منبع به انتخاب کاربر
- امکان تگ گذاری روی فایل های صوتی، ویدئویی و متنی (ایجاد محدودیت در نمایش بخشی از محتوا)
- جستجوی تمام متن با قابلیت های ویژه مانند امکان تعیین دامنه جستجو و نحوه در نظر گرفتن اعراب و کاراکترهای ویژه
- جستجوی مفهومی با استفاده از اصطلاحنامه ها
- امکان کدگذاری و طبقه بندی اسناد آرشیوی براساس ساختار سلسله مراتبی پویا
- تبادل دوسویه اطلاعات بین نرم افزارهای ناهمگون
- امکان تعیین خصوصیات یک فیلد با حفظ پویایی و شناوری فیلدهای اطلاعاتی

معاونت تحقیقات و فن آوری

مدیریت منابع علمی، کتابخانه مرکزی و اسناد

بخشی از فرایندهای تحت پوشش آذرخش

- مدیریت مارک
- مدیریت کاربران
- گزارش ساز پویا
- Z۳۹,۵۰ (Server/Client)
- مدیریت اطلاعات پایه
- سازماندهی
- مدیریت منابع دیجیتال
- مدیریت گردش کار (کارتابل)
- امانت
- مدیریت و کاردکس پیایندها
- سفارشات
- اصطلاحنامه
- آرشیو تخصصی
- نظرسنجی
- پرسش و پاسخ
- بانک جانبی
- مبادله و اهدا
- مدیریت گالری
- تازه ها
- جستجوی فراگیر
- جستجوی مدارک

معاونت تحقیقات و فن آوری

مدیریت منابع علمی، کتابخانه مرکزی و اسناد

- جستجوی منابع دیجیتال

- جستجوی تمام متن

- کتابخانه شخصی

- خروجی های تخصصی

- ورودی و خروجی استاندارد

- گزارش گیری آماری

برتری های کتابخانه دیجیتال

فرایندهای تحت وب

- اصطلاحنامه

- جستجوی تمام متن

- مدیریت محتوا

پویایی سیستم

ویژگی های فنی

معماری و زیرساخت نرم افزار

- چند لایه ای Multi-Tire

- حذف بروزرسانی ایندکس

- حذف بهره گیری از معماری

- حذف سرعت کافی و متعارف

- حذف قابلیت ذخیره سازی داده ها

معاونت تحقیقات و فن آوری

مدیریت منابع علمی، کتابخانه مرکزی و اسناد

- اضافه نمودن موارد زیر
- واسط کاربری چند زبانه ای فارسی، انگلیسی، عربی
- توانایی مونیتور کردن سیستم از راه دور
- امکان زمانبندی فرایندهای دسته ای (Batch)
- بخش صوت و فیلم با استفاده از مکانیزم Streaming
- امکان تنظیمات متنوع برای مدیر سیستم
- پشتیبانی گردش کار لازم در مدیریت اطلاعات

استانداردها

- تبادل (ورودی و خروجی استاندارد) اطلاعات کتابشناختی، مستند و رده با نرم افزارهای ناهمگون براساس دو استاندارد جهان موجود UNIMARC و USMARC
- تبادل (ورودی و خروجی استاندارد) اطلاعات کتابشناختی با نرم افزارهای ناهمگون براساس دو استاندارد MODS و Dublin Core
- تبادل (ورودی و خروجی استاندارد) اطلاعات مستند با نرم افزارهای ناهمگون براساس استاندارد MADS
- پشتیبانی از قالب ها و مجموعه نویسه های استاندارد، شامل استاندارد ISO ۲۷۰۹، XML، ISO ۸۸۵۹-۱
- استاندارد Unicode
- مدیریت فرایند سیستم
- کاربرد پذیری
- سفارش سازی محیط کاری
- محیط کاربری چندزبانه
- راهبری و اطلاع رسانی تحت وب
- کاربرپسند بودن واسط کاربری

معاونت تحقیقات و فن آوری

مدیریت منابع علمی، کتابخانه مرکزی و اسناد

- دسترسی سریع و آسان به امکانات و منابع
- تعامل از طریق Email: نظرسنجی، نقد
- امنیت
- امنیت اطلاعات انتقالی در سطح کتابخانه دیجیتال
- ثبت log کارکرد کاربران
- پشتیبانی از توزیع سرویس ها روی سرورهای متعدد
- امکان کنترل فعالیت ها با توجه به سطح دسترسی کاربران
- امکان تعیین سطوح دسترسی به کارکردهای سیستم مبتنی بر نقش (Role Based)
- امکان تعیین سطوح دسترسی به اطلاعات و منابع دیجیتال مبتنی بر گروه های کاربری
- امنیت در دسترسی به منابع دیجیتال صوتی و تصویری از طریق Streaming
- امنیت در دسترسی به منابع دیجیتال متنی از طریق محدودیت در نمایش صفحه به صفحه و watermark و هنگام تورق در متن
- روش های گوناگون دستیابی به اطلاعات و دانش (جستجو نه، یافتن!)

معاونت تحقیقات و فن آوری

مدیریت منابع علمی، کتابخانه مرکزی و اسناد

